

Juryrapport NRO-VOR-praktijkprijs 2016

Bij deze editie van de NRO-VOR-praktijkprijs dongen 16 onderzoekers mee naar de prijs voor wetenschappers die op een bijzondere manier hun onderzoek vertaald hebben naar de onderwijspraktijk. Net als vorig jaar was de kwaliteit van het ingediende onderzoek en de daarop gebaseerde producten voor het onderwijs hoog. De producten liepen uiteen van lesmateriaal, handboeken en online leeromgevingen tot video's en zelfs een theaterspel. Ook de diversiteit aan onderwerpen was groot, en betrof naast onderwijskundig onderzoek ook vakinhoudelijke onderwerpen. De jury leerde veel bij over de aansluiting tussen opleiding en beroepspraktijk, over wolkenfysica, het belang van lezen door dove en slechthorende kinderen, schrijfonderwijs, rekengesprekken, het sociaal klimaat in de klas en vele andere onderwerpen. De onderwerpen die de revue passeerden waren stuk voor stuk relevant voor het onderwijs. De projecten hadden weer betrekking op alle onderwijssectoren van primair tot hoger onderwijs en ook het speciaal onderwijs was vertegenwoordigd. De manier waarop de onderzoekers, vaak in samenwerking met leraren, hun inzichten hebben vertaald naar producten voor de onderwijspraktijk, is fantastisch. Het is duidelijk dat al deze onderzoekers met hun werk het onderwijs verder willen helpen. En uit de betrokkenheid van leraren blijkt hun behoefte om hun onderwijs met kennis uit onderzoek te verbeteren. De praktische toepasbaarheid van de producten is in veel gevallen verrassend groot. De jury vindt het hoopgevend dat er zoveel mooie en zinvolle dingen gebeuren in onderwijs en onderzoek.

Uit de inzendingen heeft de jury drie projecten genomineerd. Door de diversiteit aan inzendingen en het hoge niveau was de keuze moeilijk. Toch was de overeenstemming groot. De jury heeft gekeken naar de wetenschappelijke kwaliteit, relevantie voor het onderwijs, bereik en kwaliteit en duurzaamheid van de producten. De jury heeft er in het bijzonder op gelet of het onderzoek en de producten een antwoord bieden op vragen waar leraren in de praktijk mee worstelen en of de ontwikkelde producten direct en eenvoudig door leraren gebruikt kunnen worden.

Van harte stelt de jury de genomineerden voor de NRO-VOR-praktijkprijs 2016 voor:

Joris Hoeboer (Haagse Hogeschool) met *Een beweegparcours als praktisch alternatief voor een motoriektest in het bewegingsonderwijs*

Onderzoekers en docenten ontwikkelden op basis van eerder onderzoek samen een beweegparcours om de motorische vaardigheden van kinderen tussen 4 en 12 jaar te monitoren. Joris Hoeboer onderzocht de test op betrouwbaarheid en validiteit en ontdekte dat de test een goed instrument is. De diagnostische test is zo opgezet dat een hele klas in één lesuur gescreend kan worden en er alleen materialen gebruikt worden die in elke gymzaal aanwezig zijn. De uitkomst van de test biedt handvatten om de lessen te differentiëren naar het motorisch niveau van de kinderen.

Het onderzoek naar het beweegparcours sluit aan bij de actuele zorgen in de samenleving over het steeds minder bewegen door kinderen en de gevolgen daarvan voor hun gezondheid. Een complex probleem waarvan de oorzaken divers zijn en de aanpak ingewikkeld is. De jury is daarom verrast door de eenvoud van de diagnostische test en de handreikingen, die leraren aanzetten om gericht te werken aan de motorische ontwikkeling van kinderen.

De test wordt inmiddels op veel scholen in Den Haag en daarbuiten gebruikt en is gekoppeld aan diverse onderzoeks- en beleidsinitiatieven met scholen, gemeenten en de GGD, gericht op de bevordering van bewegen en een gezonde leefstijl. Door studenten op de Haagse Hogeschool bij het onderzoek te

betrekken wordt bovendien de nieuwe aanwas van leraren bewegingsonderwijs tot de aanpak gestimuleerd, en opgeleid tot onderzoekende docenten. Daarmee is gezorgd voor een duurzame inbedding.

De jury vindt dat Joris Hoeboer er met zijn team in is geslaagd om onderzoek te vertalen naar een heel praktische tool, die op effectiviteit is onderzocht. Door op diverse manieren de implementatie van de toets te stimuleren, draagt hij krachtig bij aan de aanpak van een belangrijk maatschappelijk probleem.

Monica Koster en Renske Bouwer (Universiteit Utrecht) met *Beter leren schrijven met Tekster, dé lesmethode voor schrijfvaardigheid voor groep 6 t/m 8*

Monica Koster en Renske Bouwer ontwikkelden samen met leerkrachtenteams het lesprogramma *Tekster* voor schrijfvaardigheid in de bovenbouw van het basisonderwijs. Naast lesmateriaal en docentenhandleidingen ontwikkelden de onderzoekers ook een training voor leerkrachten, inclusief videomateriaal. Zij baseerden het programma op bevindingen uit wetenschappelijk onderzoek over effectieve schrijfdidactieken. Vervolgens testten zij het programma op effectiviteit in een breed opgezet onderzoek. De resultaten zijn indrukwekkend: leerlingen zijn in vier maanden tijd 1 ½ leerjaar vooruit gegaan.

Het onderzoek en het ontwikkelde materiaal vormen een antwoord op de aanhoudende zorgen om het schrijfonderwijs. Leerlingen kunnen steeds minder goed een samenhangende en doelgerichte tekst schrijven. De onderwijsinspectie luidde al de noodklok en ook het hoger onderwijs kampt steeds vaker met studenten die niet goed genoeg kunnen schrijven. Dit onderzoek en *Tekster* zijn een geweldige manier om de problemen in een vroeg stadium aan te pakken.

Toen Monica Koster en Renske Bouwer hun onderzoek en lesmateriaal in 2015 voor de prijs indienden, waren ze de jury al opgevallen. De jury is verheugd om te zien dat het onderzoek naar de effectiviteit nu ook zulke mooie resultaten heeft opgeleverd.

De jury is onder de indruk van de prachtige opzet en vormgeving, die de fantasie van leerlingen zeker zal prikkelen. De jury hoopt van harte dat de onderzoekers en de bij de ontwikkeling betrokken docenten het materiaal ook verder zullen onderhouden zodat veel scholen, ook in de toekomst, gebruik kunnen maken van dit prachtige lespakket.

Lia Voerman (Universiteit Utrecht) en Frans Faber met *Didactisch Coachen: Hoge verwachtingen concreet maken met behulp van feedback, vragen en aanwijzingen*

Lia Voerman deed promotieonderzoek naar de manier waarop docenten zo feedback kunnen geven aan hun leerlingen, dat die leerlingen er echt iets aan hebben. Op basis daarvan schreef ze samen met Frans Faber het boek *Didactisch Coachen*. In het boek is een praktische vertaling gemaakt van de theoretische inzichten. Deze zijn verder gekoppeld aan de theorie van hoge verwachtingen. Wanneer leraren hoge verwachtingen hebben van hun leerlingen, geven zij betere feedback die meer tot leren leidt. Het boek gaat in op verschillende soorten feedback, vragen en aanwijzingen. Het is een praktijkboek vol duidelijke voorbeelden. Op de bijbehorende kaartenwaaier staan de belangrijkste elementen, die de docent tijdens de les kan gebruiken.

Goede feedback geven die leerlingen aanzet tot leren is een van de meest essentiële vaardigheden van het leraarschap, en tegelijk een van de moeilijkste. Er zijn weinig leraren die deze vaardigheid goed beheersen. De jury vindt het een grote verdienste dat Lia Voerman erin geslaagd is de inzichten uit haar eigen onderzoek naar dit onderwerp zo'n praktische vertaalslag te geven.

Het handboek staat heel dicht bij de onderwijspraktijk en de inbreng van leraren wordt duidelijk in de vele concrete voorbeelden. Bijzonder is ook de aandacht voor emoties bij het leren, een belangrijk

onderwerp waar in de theorievorming meestal weinig aandacht voor is. Het handboek is bruikbaar voor leraren in alle onderwijssectoren van basis- tot hoger onderwijs. *Didactisch Coachen* zou voor alle leraren verplichte kost moeten zijn.

De jury vindt dat Lia Voerman er in is geslaagd haar onderzoek te vertalen naar een heel gedegen en praktisch handboek met veel oefenmogelijkheden voor een grote groep docenten. Goede feedback geven is een voorwaarde voor goed onderwijs. Met *Didactisch Coachen* levert zij daaraan een sterke bijdrage.

De winnaar van de NRO-VOR-praktijkprijs 2016

Drie heel verschillende projecten, met ieder grote kwaliteiten, waarvan er uiteindelijk slechts één bekroond kan worden. Met groot genoegen maakt de jury de winnaar van de NRO-VOR-praktijkprijs 2016 bekend:

Monica Koster en Renske Bouwer met *Beter leren schrijven met Tekster, dé lesmethode voor schrijfvaardigheid voor groep 6 t/m 8*

De jury van de NRO-VOR-praktijkprijs 2016

- Agnes Wolbert (voorzitter) – voorzitter van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van de Tweede Kamer
- Monique Volman – hoogleraar onderwijskunde aan de Universiteit van Amsterdam en voorzitter van de VOR
- Dick van der Wateren – leraar natuurkunde en nl&t aan het Eerste Christelijk Lyceum in Haarlem, wetenschapper, auteur en edublogger